

Nr 1036

av herr Nilsson i Tvärälund m. fl.
angående virkesbristen inom de fyra nordligaste länen.

I underdånig skrivelse april 1970 hemställde skogsindustrin och skogsägarföreningarna i de fyra nordligaste länen om snara insatser från samhället för att virkesbristen inom området skulle kunna hävas. I skrivelsen föreslogs olika åtgärder härför. De föreslagna åtgärderna skulle få stor sysselsättningseffekt såväl i råvaruproduktionen som i förädlingsindustrin. Sammanfattningsvis framfördes i skrivelsen följande.

Enligt en av skogsindustrin och skogsägarföreningarna gjord virkesbalans skulle virkesbristen år 1975 uppgå till ca 4 milj. m³sk per år med nuvarande intensitet i skogsbruket. I en särskild utredning visas att det är möjligt att öka virkesproduktionen med 9 milj. m³sk per år, med en omedelbar avverkningsökning av halva denna kvantitet som följd. Höjande av skogsproduktionen skulle ske genom ökade insatser under en tjugoårsperiod genom främst gödsling på fastmark, gödsling och/eller dikning på torvmark samt vissa andra skogsvårdande åtgärder. Totalkostnaden skulle uppgå till cirka 75 milj. kronor per år. För att programmet skulle kunna genomföras föreslogs stöd från samhällets sida, uppskattningsvis 40–50 milj. kronor per år.

Sysselsättningseffekten för ett genomförande av programmet samt för den avverkningsökning som möjliggöres under de närmaste åren hade beräknats till 800 000 dagsverken per år, vilket med förutsedd mekaniseringsgrad motsvarade cirka 4 000 årsarbetare i råvaruproduktionen.

Det geografiska område, som enligt nyssnämnda framställning skulle kunna erhålla särskilt statligt stöd för utökade skogsvårdsåtgärder, ligger inom det norra stödområdet. Samhället söker här objekt, som kan skapa en varaktig och trygg sysselsättning för en befolkning av sådan omfattning att bygderna har förutsättningar att bestå.

I dessa strävanden möter man emellertid alldeles speciella svårigheter, om man vill värna om befolkningsutvecklingen i glesbygderna. Just i dessa områden, som från lokaliseringsynpunkt visat sig besvärliga för industriobjekt, finns naturliga förutsättningar att få ökad sysselsättning i skogsbruket.

För att denna sysselsättning skall te sig trygg och meningsfylld måste avsättning och pris för råvaran samt ersättning för arbetet vara sådana att befolkningen får en utkomst, likvärdig med annan verksamhet.

Enligt de utredningar som ligger till grund för framställningen från skogsindustrin och skogsägarrörelsen skulle ett genomförande av programmet för en s. k. Växa-mera-kampanj innebära ett tillskott av

800 000 dagsverken per år, vilket på grund av bl. a. klimatiska förhållanden får anses vara något för högt. Enbart ökade arbetslöner för dessa dagsverken skulle ge området ett tillskott av ca 90 milj. kronor per år. Man kan därför konstatera att det torde vara svårt att finna något sysselsättningsobjekt, som skulle få en bredare effekt i glesbygderna.

Erfaenheterna av liknande åtgärder i Finland visar att man i praktiken kan uppnå den ovan relaterade effekten för sysselsättningen och att ägarna till skogen skulle kunna intresseras för programmets genomförande.

Samhället har gjort vissa insatser för att skapa sysselsättning inom stödområdet. Nu senast har industrin inom området beviljats transportstöd för färdiga produkter från området, detta för att utjämna den skillnad i konkurrensförutsättningar som råder mellan den till stödområdet lokaliserade industrin och företag inom andra områden. Transportstödet utgår dock ej för virkestransporter vare sig inom eller till området. Skogsindustrin i Norrland befinner sig i en sämre ekonomisk situation jämfört med industrier på syd- och västkusten. Detta beror bl. a. på dyrare frakter och kortare seglotionssäsong.

Det medför i sin tur att Norrlandsföretagen får en svagare betalningsförmåga för råvaran jämfört med den i södra Sverige arbetande förädlingsindustrin. Därmed blir avkastningen för skogsinnehavet i norr lågt. En viss försiktighet har därigenom blivit naturlig från ägarnas synpunkt när det gäller mera kostnadskrävande insatser för en intensiv skogsskötsel.

Detta förhållande har tidigare noterats av statsmakterna genom beslut om speciella bidragsformer för det norrländska skogsbruket, t. ex. det norrländska produktionsanslaget och inlandsstödet.

Ett genomförande av det nu framlagda programmet skulle enligt de utredningar på vilka framställningen baserar sig kunna innebära att exportvolymen för den norrländska skogsindustrin kunde öka med ca 600 000 ton cellulosa per år med ett exportvärde av ca 600 milj. kronor.

Vidtages inga åtgärder, visar ovan återopade utredningar på att det redan nu existerade virkesunderskottet i norr – industrins kapacitet och virkesbehov jämfört med den årliga tillväxten – skulle komma att bli av den storleksordningen att underskottet motsvarar nära nog hela årsförbrukningen för ett av de större industriföretagen där. Därmed uppstår alltså sociala följdverkningar och sysselsättningsbekymmer även inom kustregionerna.

Ett stöd för skogsskötselåtgärder är i och för sig ingen främmande tanke. Sådant stöd utgår redan nu i betydande omfattning. Det nu framförda programmet innebär att denna verksamhet utvidgas, koncentreras och sätts in i en aktiv, sysselsättnings- och befolkningspolitiskt motiverad åtgärd av stor bredd och med en klart uttalad målsättning: att trygga utkomsten inom glesbygderna.

Samhällsekonomiskt måste den föreslagna bidragsformen, som i den till Kungl. Maj:t gjorda framställningen förutsättes vara lika oavsett ägarkategori, anses vara väl motiverad. Enbart ökade skatteintäkter

beräknas enligt den ovan åberopade framställningen ge ca 25 milj. kronor per år. Hårtill kommer effekten av ökade exportinkomster. Andra former för samhällsstöd för sysselsättningen i dessa områden torde ställa sig betydligt dyrbarare.

Tar man hänsyn till samtliga fördelar från samhällets synpunkt, dvs. jämnare och tryggare sysselsättning i avfolkningsbygderna och därmed minskade samhällskostnader för denna bebyggelse – som alla vill bevara –, ökade skatteintäkter samt ökade exportinkomster, då framstår det ingalunda orealistiskt att påstå att en totalkalkyl skulle visa att åtgärderna är väl motiverade från samhällsekonomisk och regionalpolitisk synpunkt.

Med stöd av vad vi här anfört hemställes

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anholder att förevarande framställning upptages till omedelbar prövning så att förslag i ärendet kan föreläggas 1972 års vårriksdag.

Stockholm den 27 januari 1972

JAN-IVAN NILSSON (c)
i Tvärålund

FILIP JOHANSSON (c)
i Holmgården

THURE DAHLBERG (s)

OTTO STADLING (s)

NILS-ERIC GUSTAFSSON (c)
i Byske

PER PETERSSON (m)
i Gäddvik

TORSTEN STRIDSMAN (c)

RUNE ANGSTRÖM (fp)

THORBJÖRN FÄLLDIN (c)

SIGVARD LARSSON (fp)
i Umeå

NILS G. ÅSLING (c)

PER STJERNSTRÖM (c)

TORE NILSSON (m)
i Agnäs

MARTIN OLSSON (c)
i Sundsvall